

Олександр НАМОЗОВ. Костопіль. Місто над Замчиськом. Факти і документи

*Продовження.
Початок у попередніх
номерах.*

Після того, як у Костополі було створено гетто, усе єврейське населення міста було зігнане саме туди — у відгороджений дошками, а згодом і колючим дротом ізольований квартал поблизу центральної площі. За дотриманням порядку у гетто слідувала єврейська помічна міліція (поліція), яка займалась переважно тим, що кожного дня збирала «податки»: гроші, валюту, цінні речі, які необхідно було здати окупаційній владі у примусовому порядку.

Список речей, зданих протягом тижня:

1. Дамських футер — 21.
2. Кожушків некритих — 14.
3. Кожушків критих — 5.
4. Плащів тхорових до футра — 1.
5. Долярів дефект. — 73.
6. Долярів в чеках — 30.
7. Рублів золотом — 75.
8. Золотих ланцюгів — 4.
9. Золотих колець — 10.
10. Золотих серіжок — 6.
11. Золотих коронки — 4.
12. Золотих годинників — 4.
13. Срібних годинників — 2.
14. Срібла в монетах — 1 кг 8 дкг.
15. Срібних речей — 1 кг 80 дкг.
16. Срібних колець — 2.
17. Каракуль до ковчирів — 3.

Бригади з гетто долучились до роботи на деяких підприємствах міста, зокрема фабриці фанери, фабриці мила, але у переважній більшості використовувались під час укладання брукувочки, ремонту тротуарів, прибиранні вулиць міста. Готуючись до свого 30-річного ювілею, міський комісар Гінтер наказав зруйнувати єврейське кладовище, яке знаходилось поблизу готелю, що отримав нову назву «Вікторія», а на місці кладовища — зробити базар, де мала продаватись худоба.

Руйнацію під наглядом помічної поліції виконали в'язні гетто.

Після другого масового знищення фашистами людей єврейської національності (серпень-листопад 1942 р.) гетто в Костополі фактично існувати перестало. З кількатисячної єврейської громади в місті залишилось два десятки осіб — фахівців, яких було важко змінити. Залишили німці і трьох музикантів

ресторану «Вікторія», яких знищили останніми у грудні 1943 року.

Костопіль 25.8.1942р.

Розпорядження №47

1). Я згадую ще раз, що зловживання права та присвоєння жидівського майна, котре представляє державне майно і т. под., буде беззглядно, як за грабіж покарана карою смерті. За кожного перехопленого жидівського втікача /жінку, чоловіка чи також дитину/ і доставленого до жандармерії в Костополі, той, хто зловить, а також сільська громада отримає нагороду в продуктах. Цю нагороду отримає також той, котрий кожного жидівського втікача при пробі втечі смертельно ранив.

3) Кожне переховання жидівського втікача буде покаране смертю.

Я чиню за це відповідальними передовсім кожного голову сільської Управи.

Додаток: ...якнайскоріше передати до відомої с.Управы.

До відомої: Гебітсляндвирт і Жандармерія.

/Ленерт/.

До різного роду робіт у місті та окрузі долучались також в'язні таборів праці з Костополя та Людвиполя.

Людвипіль 26/31. III. 1942р.

До районної Управи в Костополі

В відповідь письмо 4-35, 4/430 з дня 28 III. 42 р. керівництво табору повідомляє: полонений М-чук П-п, Яковлевич з с.Борщівка перебуває у Таборі Праці з 28 II. 42р. та провадити себе задовільно.

Керівник табору /Шпилькін/.

На фото: У цій будівлі в період 1942-1943 років проходила вишкіл українська помічна поліція.

Продовження публікації уривків із книги читайте в другому півріччі 2012 року.

